

Приморске новине

лист ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАСТОДНЕВНО

ГОДИНА VIII • БРОЈ 141. • 25. ЈАНУАР 1979.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

КИНЕСКИ ПРИВРЕДНИЦИ НА САЈМУ

Ове године у оквиру традиционалног Јељтњег сајма — вишемесечне приредбе на Јадранском сајму — излагаће и Кинези. Како нас је обавијестио Леко Обрадовић, недавно су Будву посетили представници Амбасаде НР Кине. Том приликом вођени су разговори око организовања изложбе пропагандно-предојачног карактера. Кинези ће излагати робу широке потрошње, производе умјетничких заната, домаће радиности и кулинарства. Постоји могућност да за вријеме изложбе гостује један фолклорни ансамбл из Кине који би у Будви и осталим мјестима дуж наше ривијере приредио неколико концерта.

С. Г.

ГРАДИЋЕ СЕ ПОДВОЖЊАК

Како смо обавијештили, Мјесна заједница Будва П. планира да до почетка туристичке сезоне изгради подвожњак у Будванском пољу. То ће бити један од значајнијих подухвата, које је ова Мјесна заједница предузећа у последњих годину да на, а када буде реализован радни људи и грађани Подкошљуна добиће безбедан пролаз преко магистрале.

ДОГОВОР О РЕГИОНАЛНОМ ВОДОВОДУ

ПОДУХВАТ ОД ОГРОМНОГ ЗНАЧАЈА

Изградња регионалног водовода и канализације за Црногорско приморје и Цетиње подухват је од огромног значаја за нашу Републику. Зато треба уложити напоре да се што прије окончјују припремни радови како би почела његова изградња. Јер, вода је потребна Цетињу и свим општинама на југу Јадрана где велики проблем представља и неријешена канализација.

Ово је један од закључака Савјета Регионалног водовода и канализације, чији су сједници, недавно у Тивту, присуствовали и Будислав Шошкић, предсједник Скупштине Црне Горе, Момчило Јевтовић, предсједник Извршног вијећа СР Црне Горе, стручњаци за водопривреду и финансије, предсједници скупштина седам општина и њихових извршних одбора.

Истакнуто је да Скадарско језеро може овом регионалном пружити доволне количине воде потребне за развој туризма и индустрије. Други закључак је да се свако парцијално решење (неке општине су у изузетно тешкој ситуацији, јер у току сезоне имају воде само по неколико сати дневно) мора уклопити у главну варијанту.

Самоуправни споразум о изградњи регионалног водовода и канализације потписан је још 1975. године на-

кон што је установљено да се готово све комуне овог региона налазе у веома тешкој ситуацији када је упитању снабдевања водом и да се њихов развој не може замислити без водовода и канализације. Затим је формирана радна организација „Црногорско приморје“, ангажованы су стручњаци и већ је разматрано неколико варијанти.

Као што се чуло на састанку, највјероватније је да ће се кроз Созину градити вишесамјенски тунел којим би прошли вододувне цијеви, широка асфалтна трaka и далековод, а оставио би се простор и за евентуални нафтовајвод. Средства за изградњу регионалног водовода, који ће се градити највјероватније до 1985. године, обезбиједи се преко Међународне банке за обнову и развој и из других извора. Према прорачуну, тај подухват би стајао двије милијарде и 400 милиона динара, односно више, с обзиром на поскупљења која ће услиједити у току градње.

Предсједник Извршног одбора Скупштине општине Будва Љубо Рајеновић истакао је да нашој комуни није потребно прелазно решење (Херцег-Нови је у најтежој ситуацији и он ће довести воду са Платом, Улцињ је тајкоје направио прелазно решење) и да она са садашњим количинама воде може мир

но сачекати трајно решење — довођење воде из Скадарског језера. Будва је, такође, једини ријешила питање канализације за дужи период: изграђена је канализациона мрежа за подручје Будве и Бечића, а то ће бити учинено у Светом Стефану и Петровцу. Што је посебно важно, све је урађено тако да се може уклонити у будућем систему канализације на цијелом региону.

С. Г.

„АС“ У АВГУСТУ

Када у августу „отворије“, „АС“ ће бити један од најљепших угости телеских објеката на Црногорском приморју. Ко-ристиће га радници „Икаруса“, „Технопромета“ и још десетак организација које су удруженим средствима финансирају његову изградњу. Радове изводи „Београдња“ а предвиђа се да ће они стајати нешто преко сто милиона динара.

ДВИЈЕ СЛЕДНИЦЕ ИЗВРШНОГ ОДБОРА СО

Више бриге о „ватроспасу“

Извршни одбор Скупштине општине разматрао је на својој 32. сједници примједбе, предлоге, сугестије и амандмане делегација и делегата на материјале о којима је требала да донесе одлуке Скупштина општине. На данашњем реду налазио се и договор о куповини некретнина на подручју наше општине — зграда „Романија“ и „Царинарица“. Чланови Одбора разматрали су и више закључака за оцену просторних планова, као и захтјеве Извршног одбора синдикалне подружнице за додјељивање помоћи радницима.

Препоручено је да Самоуправна интересна заједни

ца за социјалну и дјечју заштиту, у границама својих могућности, повећа у 1979. години социјалну помоћ, затим да се посвети већа пажња радној организацији „Ватроспас“, која је деветомесечно пословање завршила с гubitком. Донијета је одлука о куповини зграда „Романија“ и „Царинарица“ под условом да Извршно вијеће Црне Горе одобри кредит од 25 милиона динара на вријеме од десет година уз 8% камате. Усвојен је предлог Одјељења за опште послове и друштвене службе и дата сагласност за потписивање уговора с „Геокартом“ из Београда за обављање стручних радова у вези са визије урбанистичких планова наше општине.

На својој 33. сједници Извршни одбор Скупштине општине одлучио је да се обједиње стручно-административни послови за самоуправне интересне заједнице из приједних дјелатности, као и да се у оквиру СИЗ за изградњу и уређење општине одржавају комунални објекти, чистоћа, зеленило и развијета.

Формирана је радна група у саставу Мирослава Орландића, Пере Грговића, Вучеја Недовића, Светозара Благојевића и Ђојко Митровића, која треба да припреми предлог измене и допуна нормативних аката самоуправних интересних заједница становиља и за изградњу и уређење општине. Изворе финансирања, како је одлучено, утврдиће радна група у саставу Милоша Трифуновића, Марка Ивановића, Љубо Берета, Драгољуба Павићевића и Бориса Маркишића.

Милан Кљајић

ЛИЈЕН ГЕСТ

Савјет за васпитање и бригу о дјеци поклонио је Основној школи и Школском центру у Будви два, односно један велики зидни часовник. Без сумње, то је гест који треба поздравити и који је вриједан пажње.

Александар Пријић: Јутро на Скадарском језеру

ПРЕД ДОНОШЕЊЕ СТАТУТАРНЕ ОДЛУКЕ ОПШТИНСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

ЈАЧАЊЕ УЛОГЕ ОСНОВНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ СК

Прошло је четири године од како су донојете статутарне одлуке општинских организација Савеза комуниста. У том периоду оне нијесу мијењане, а ако је било промјена оне су биле сасвим незннатне. Међутим, живот у Савезу комуниста и у друштву уопште за последње четири године обогатио се новим сазнањима и садржином. У овом периоду одржани су и конгреси СКЈ и СК Црне Горе, који су, поред доношења низа одлука, поставили и крупне задатке за даље прилагођавање организа

друженог рада, мјесним заједницама и организовање разних облика акционог поуздавања и идејно-политичког дјеловања.

Новине настале послије промјена и допуна Статута СКЈ и СК Црне Горе су велике и значајне како по садржини, тако и по обиму. У Статуту СК Црне Горе доноћена су или измијењена 42 члана. Има, чак, и потпуно нових одредби. Ново је поглавље „Улога, задаци и начин дјеловања Савеза комуниста Црне Горе у политичком систему социјалистичке

цијама и то уз претходно прибављање мишљења од друштвено-политичких и друштвених организација или самоуправних органа из тих средина. Иначе, пријму нових чланова претходи активност основне организације СК на сагледавању њихове политичке и идеолошке опредијељености, моралних, људских и радних квалитета.

Основне организације СК ујужне су да размотре иницијативе и предлоге чланова, својих делегација, комисија и радних тијела и, ако их усвоје, предузимају мјере за њихову реализацију. Неприхватење иницијатива и предлога мора се аргументовано образложити онима од којих потичу.

У статутарној одлуци општинске организације СК највиши се и клаузула да је стална обавеза чланова, организације и органа разоткривање фракционаштва и групање и да су групаштво и фракционаштво неспојиви са чланством у СК. Организације и органи СК обавезни су да, најмање једанпут годишње, разматрају дејство и власните утицај изречених идејно-политичких мјера. Приликом покретања морално-политичке одговорности чланова СК за одређене поступке образује се другарско вијеће, али то се не мора радiti ако се на састанку организације утврде све чињенице о одговорности и када члан не тражи да се другарско вијеће образе.

У поглављу „Организованост чланства СК Црне Горе“ биће извршene битне промјене око начина организовања облика рада у радним и сложеним организацијама удруженог рада, већим интеграционим системима, пословним и другим удружењима. До сада је Статут предвиђао избор конференције на двије године, која је, опет, бирала секретара, секретаријат као извршни орган и друге сталне оргane. То је било руководство које је доносило одлуке за све комунисте и све основне организације, па је таква практика и члан СК и основну организацију често стављала на периферију забивања Статута сада предвиђа, уместо чврстих и сталних разних друге облике — савјетовања, зборове, конференције и семинаре. Такву функцију имаје и облици рада у мјесним заједницама ако тамо постоји више основних организација. Дакле поента је да ови облици рада не преузимају Статутом утврђену улогу основних организација у заузимању политичких ставова и доношењу одлука. У општинама с великим бројем чланова и основних организација Статут даје могућност образовања рејонских конференција као облика акционог организовања у градским и приградским насељима и мјестима с више мјесних заједница.

У поглављу „Члан Савеза комуниста Црне Горе и однос у Савезу комуниста Црне Горе“ извршene су значајне допуне појединих одредби Статута. То намеће потребу допуње и измене у статутарној одлуци. Тако, на пример, пријем нових чланова у Савез комуниста може се вршити и из друге средине, али само у изузетним ситуа-

Почела Школа самоуправљача

У склопу реализације програма идеолошко-политичког и марксистичког образовања, при Центру за марксистичко образовање Општинске конференције Савеза комуниста 15. јануара почeo је рад три школе: самоуправљачка — први степен, самоуправљачка — други степен и омладинска политичка школа. Све три школе похађају око 135 слушалаца.

Школе самоуправљача првог и другог степена раде по програму факултета политичких наука „Маркса-Ленгтије Поповић“ из Београда и имају прва 31, а друга 15 предавања, док омладинска политичка школа наставу изводи на основу програма Републичке конференције Савеза социјалистичке омладине Црне Горе и имају 24 теме.

У циљу успјешног извођења програма формиран је актив предавача, који сачињавају 45 истакнутих друштвено-политичких радника. Обезбиђена је и потребна литература за полазнике и за предаваче.

Настава ће се изводити током јануара, фебруара и марта два пута седмично, а у априлу и мају три пута седмично.

В. С.

ционе структуре и облика дјеловања СК са структуром друштва и развојем политичког система у циљу још успјешнијег остваривања водеће улоге СК у друштву.

Статутарним измјенама и допунама, које су усвојили Седми и Једанаести конгрес, најлогичније су и изражени захтјеви у којима правцима треба вршити то прилагођавање.

Послиje усаглашавања Статута СК Црне Горе са Статутом СКЈ проистиче обавеза да се и статутарна одлука општинске организације усагласи са Статутом СК Црне Горе.

Најбитнија питања из Статута којима у одлуци треба посветити посебну пажњу су мјере за даљу разраду улоге општинске конференције, којима и других органа конференције, јачање улоге основне организације, избор и начин дјеловања делегација и делегата у општинској конференцији ССРН, друштвеним савјетима и другим организацијама, организма и тијелима политичког система у општини, дјеловање комуниста у делегацијама, самоуправним органима и тијелима, основним организацијама у-

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакциски колегијум, Главни и одговорни уредник Милован Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарски предузеће „Обод“ — Цетиње — Претплата: годишња 48 дин.; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

IN MEMORIAM

НИКО В. ЂУРАШЕВИЋ

sta мјесеца 1942, када је спроведен у затвор у Будви. Септембра мјесеца 1943, послије једног неуспјелог бјекства, поново бежи из логора и, преко сјеверне Италије и Истре, повезује се са словеначким партизанима, а априла 1944. ступа у Нотрањски партизански одред, а затим у бомбашку чету. Годину дана касније, у Бригади КНОЈ-а на Косову, примљен је у чланство КПЈ. Од тада до пензионисања у чину мајора, 1968. године, Нико је провео у јединицама и школама ЈНА, вршио као официр разне одговорне дужности дисциплиновања, полетно, савјесно и одговорно.

И након пензионисања

Нико је наставио да одговорно приhvата задатак и да их дисциплиновано извршава. Посебно треба истаћи његов вишегодишњи активан и успјешан рад у организацији резервних војних старјениша. Као предсједник Општинског одбора СРВС он је доприносио организованости резервних војних старјениша, њиховом потврђивању и испољавању као друштвене организације и ефикаснијем оспособљавању за њихове часне и одговорне дужности у миру и посебно у рату. Са много воље, љубави и личног залагања доприносио је формирању и успјешном раду извиђачке организације и стрељаштва. Као борац НОР-а, комуниста и резервни виши официр ЈНА дао је свој допринос јачању општенародне одбране и друштвене самозаштите у нашој средини.

Нико Видов Ђурашевић добио је, поред „Партизанске споменице 1941. године“, Орден за храброст, Орден заслуга за народ, Орден братства и јединства, Орден за војне заслуге и Орден рада. То су висока признања храбром борцу и досједном комунисти у рату и у миру.

Завршен је посљедњи час у првом полугођу: пред ученицима је 21 дан зимског распуста — игре, учења и забаве

В. С.

ИЗ МЈЕСНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ССРН БЕЧИЋИ

Договор кућу гради

Мјесна конференција ССРН Бечићи на веома интересантној и значајној сједници имала је само једну тачку дневног реда: разматрање комуналних и урбанистичких питања на односном подручју. О бројним питањима радних људи и грађана у току вишечасове расправе говорили су, конкретно и документовано, Марко Илић, Јанко Минић, Томо Мартиновић, Боро Радановић, Лазар Борета, Никола Гадовић, Илија Бечић, Крсте Калуђеровић, Мирко Миљанић, Кося Рафаиловић, Васе Рафаиловић, Нико Рафаиловић, затим Жарко Миковић, секретар Комитета Општинске конференције СК, Пере Грегорић, секретар Скупштине општине, Марко Ивановић, начелник Одјељења за привреду Скупштине општине, арх. Петар Перовић, одговорни урбаниста Скупштине општине, Ратомир Мијатовић, шеф инспекционих служби Скупштине општине, Петар Петричевић, руководилац Одјељења за катастар, и Илија Каженега, директор Комунално-стамбеног предузећа.

ДОСТА СЕ УЗИМА, А МАЛО ДАЈЕ — ТРГОВИНА, ЧИСТОЋА И СЕКУНДАРНА КАНАЛИЗАЦИЈА — ПРОБЛЕМИ БРОЈ ЈЕДАН. — НАДЛЕЖНЕ СЛУЖБЕ ИМАЈУ РИЈЕЧ

Тешко је издвојити било чије излагање, јер сви су добро познавали проблематику о којој се расправљало и предлагали мјере за решавање проблема који су годинама чекали на решавање.

Оно што треба одмах истаћи јесте да су сви учесници у расправи били јединствени да у овој мјесној заједници има доста неријешених питања из домена комунално-урбанистичке проблематике, као и то да су Извршији одбор Мјесне конференције ССРН и Савјет мјесне заједнице, на основу дискусије и предлога, донијели јасне и прецизне закључке, којима треба да се позбаве надлежне службе.

Прије свега, захтјевају се од Скупштине општине да у буџету за ову годину предвиди средстава за поправку споменика палим борцима на Брајићима, који је дјелнично оштећен приликом изградње пута Цетиње — Будва. Од Самоуправне интре-

сне заједнице за изградњу и уређење општине очекује се да до почетка туристичке сезоне оконча радове на секундарној канализацији за насеља Боретићи, Ивановићи, Бечићи и Рафаиловићи. У противном, дошло би до ижељених посљедица и епидемија, што би се негativno одразило на укупан туристички промет. Дато је више примједби на рачун трговине — да је лоша и неорганизована, да нема довољно продајног простора и да је, нарочито у сезони, слабо снабдевена. У вези с тим, тражи се да се до почетка наредне сезоне, на већ добијеној локацији у Боретима, подигне самопослуга Један од закључака је и да се обезбедије два кioska — један за Борете и Ивановиће, а други за Бечиће и Рафаиловиће — који би радили преко читаве године, а не као сада од маја до октобра. Димаљој продаји вона, сувенира, безалкохолних пића, сладоледа и мекија одлучно се мора стати на пут, а све прекрило је треба познати на одговорност.

Што се плаže у Бечићима тиче, тражи се од Самоуправне интересне заједнице да изгради њу и уређење општине да што прије обезбедије пројекат за ње по уређењу. Помиње се да се у сезони на овој плаži налази и по 10.000 туриста дневно, а на њој не постоји ни један санитарни чвор, па није ни чудно што плаža тада доста загађena. Постоји, како се истиче, потпуна спремност организација удруженог рада да овог подручја да финансирају и изграде најпотребније објекте на самој плаži, или такве подухвате спутава немање пројекта. Констатује се да је у прошој сезони чистоћа била недопустиво лоша, па се иницијира да Извршији одбор Скупштине општине за решавање овог питања организује са становцима с представницима мјесних заједница. Расправјета на почетку хотел „Парк“ Дјевићиће, као и кроз Борете, Ивановиће, Бечиће и Рафаиловиће, веома је лоша, па се грађани обраћају СИЗ-у за изградњу и уређење општине да ово питање уђе у њен програм дјелатности за ову годину. Од ове Заједнице се, та које, тражи да у току године обезбедије средстава за поплату ТТ кабла од хотела „Парк“ до Дјевићића.

У средишту интересовања чланова Мјесне конференције ССРН био је и хотел „Б“ категорије, који треба да у Рафаиловићима изгради „Београдинжењинг“. Постоји ово предузетије пројектом о изградњи хотела који се предвиђаје да садржије за задовољавање заједничких потреба (пошта, самоуслуга, ресторан, друштвене исхране), као и да предвиђа изградњу пет умјесто два спрата, захтијева се да се ова локација поново да на конкурс, како би се нашао бољи инвеститор. У рејону ВЈЕШТИЦЕ предузеће ОГП „Титоград“ подигло је за своје раднике неколико објеката, али без капацитета, па треба предузети мјере да се она за ове објекте што прије изгради.

Мишљење је грађана да је подручје ове мјесне заједнице у погледу изградње комуналних и инфраструктурних објеката потпуно запостављено, што ће рећи да у претходним годинама ниједан динар није улаган за ову сврху, иако су са овог региона убирана знатна средства од свих врста комуналних. Треба истаћи да су радни људи и грађани са ове територије масовно учествовали у свим акцијама које су организоване у нашој општини.

Без сваке сумње је да су питања садржана у закључцима са ове сједнице од жи вотног интереса за људе из ове мјесне заједнице, који с правом очекују да се прије њиховој реализацији. Пона дајмо се да закључци неће остати само на папиру.

НАШ ОСВРТ

Превазиђи вербализам

У БОГАТОЈ И ПЛОДНОЈ АКТИВНОСТИ САВЕЗА КОМУНИСТА у нашој општини посљедњих неколико мјесеци доминирају су два изузетно значајна питања, од чијег правилног рјешења умногом зависи даље остваривање његове авангардне и покретачке улоге у процесу развоја самоуправних друштвено-економских односа на основама Устава и Закона о удруженом раду. На XIX сједници Општинске конференције СК веома студијски је разматрано питање идејно-политичке, организационо-кадровске и акционе способности основних организација, а једна од недавно одржаних сједница Општинског комитета била је посвећена анализи политике пријема и идејне диференцијације у СК. Нема сумње да су то суштинске теме, чија актуелност посебно долazi до изражавања у напорима који се чине на практичном спровођењу Закона о удруженом раду.

Свестрана и критичка расправа која је претходно вођена у свим основним организацијама, несумњиво је показала да смо постигли знатно већи степен акционог јединства, организованости и одговорности, али је истовремено открила индикаторе стања, у коме се негативне појаве и антисамоуправне девијације само вербално констатују и доносе закључци који се не извршавају. Активност неких основних организација СК се још уважаје у јаловом и критизерском вербализму, који само тумачи појаве и односе, без акционе способности предузимања конкретних и радикалних практичних акција, којима се ефикасно отклањају слабости и откривају реална перспектива даљег развоја. Метод рада, идејни концепт, ојачане и ставови који заузимају партијски форуми вербално се подржавају, али се врло често основне организације и даље баве периферним питањима, уместо решавањем животних проблема своје средине.

Да ли је по сриједи само тренутно несналажење и несхватање новог идејног концепта основне организације, њеног садржаја и начина дјеловања или по мањање будућности и самозадовољства? Због чега се само уопште расправља, на пример, о проблемима удруженог рада, а у практичном дјеловању је једино мјеродавна и пресудна ријеч пословодних органа? Није ли то најнепосреднија подршка приватизацији и бирократским тенденцијама насупрот њиховој вербалној осуди?

Неповезаност између идејног рада и практично-политичког понашања могла се јасно запазити и у недавним расправама о политици пријема и идејној диференцијацији у СК. У дискусијама су преовладавале констатације: „НЕОРГАНИЗОВАНО И КАМПАЊСКИ СЕ ПРИСТУПА ПРИЈЕМУ НОВИХ ЧЛАНОВА“ и „ИМА ПОЈАВА КАРИЈЕРИЗМА“, без дубљег улађења у суштину ових појава, откривања њихових узрока и отклањања штетних посљедица које из њих настају. Колико су стварно изражене те напјере каријеристичког улађења у Партију заиста је тешко рећи. Но, с обзиром на опасности које из тога вређају, у сваком случају боље се уплашити и превентивно дјеловати, него их равнодушно посматрати, а касније само констатовати учињене пропусте и грешке. О каријеризму све знамо, али му се, изузев вербалистичких веома ретко отворено и директно супростављамо, па и када га на основу одређених поступака опажамо и препознајemo у пракси. Чак и када видимо да се не ради о истинским ангажованим људима, већ о онима који све благодети и вриједности друштва мјере и гледају искључиво кроз призму остварења личних интереса, када поуздано знамо да се не ради о људима којима лежи на срцу идеји самоуправног друштва, већ успијевају на түђим леђима, због пезамјерља не жељимо истиći даље од констатације „ИМА ПОЈАВА КАРИЈЕРИЗМА“.

Због свега тога, питање изградње одговарајућег метода рада и превазилажење постојећег раскорака између вербалних констатација и проглашених оцене и принципа и њиховог практичног оживотворења добија свој фундаментални смисао. Докле год се будемо задржавали на тврђењима, без настојања да практично осмислимо што смо зацrtали, нећemo успјети да постојеће стање мијењамо на боље и остварујемо прогресивне промјене.

То је, усталом, речено и на посљедњој сједници Централног комитета СК Црне Горе, поводом разматрања улоге основне организације СК, па се овакве теме преомоћавања јаза између констатација и стварног практично-политичког дјеловања чланова Савеза комуниста, морају стално критички пратити и анализирати.

Бране КРГОВИЋ

Одликован Нико Ј. Станишић

Предсједник Социјалистичке Федеративне Републике Југославије Јосип Тито, указом број 137, од 8. децембра 1978. године одликовао је ОРДЕНОМ РАДА СА СРЕБРНИМ ВИЈЕНЦЕМ НИКА Јованова СТАНИШИЋА, за заслуге и постигнуте успјехе у раду од значаја за напредак земље.

П.

Као сви радни људи, други Ц. уредно води дневник о свом шефу. У малој свечини сваког радног дана уписује све што је и колико урадио. Сваки дневни учинак обавезно је објавио шеф да би на крају мјесеца све то било „извагано“ и према томе се одредила висина личног дохотка.

Међутим, не ријетко, дневни учинак друга Ц. далеко је од стварног ученика Илак, захваљујући спрету између Ц. и његовог болесног шефа, чести разлоги поменутог друга за неизвршене радне задатке и обавезе, који су, чак, забиљежени у његовом радном дневнику, објављујући се и предупредијући да се ради о правим резултатима рада.

Но, умјесто коментара, погледајмо како изгледа тај „учинак“, за једну седницу, у (нерадном) дневнику другог Ц. ПОНЕДЕЉАК: Био је врло тмурац дан. Дувао је јак вјетар. Кина је падала као из кабла. Грмјало је и сијевало су мунье. Зачас је нестало струја. У канцеларији је постало хладно и ништа се није видело. Ето, због више сile, писам могошћи да урадим.

А онда сlijedeћи објави: „Признаје се радни ученик“. Шеф — тај и тај.

УТОРАК: Састанак делегације заказан је за 9 часова. Зато што се често одлажу њене сједнице, отишоао сам сајт раније. Није било кворума, па смо чекали до 11 часова, кад су, по други пут позвани, напокон дошли. Састанак је трајао дужи, јер се описуја била распламала, а и овога реда био је дужи.

Сlijedeći: „Признаје се радни ученик“. Шеф — тај и тај.

СРДЈЕДА: Испијао сам ону јутарњу службеничку кафу и заузимао залет да почнем да радим, кад ми дође у посјету делегација радног колектива. Рекоше: двадесет година је од њаког другог Михајла ради у колективу на истом радном мјесту. Тај јубилеј хоћемо да му честитамо са ручним часовником. Треба да спремим пригодан говор.

Свеченост је трајала до касно поподне.

А испод тога: „Признаје се радни ученик“. Шеф — тај и тај.

ЧЕТВРТАК: Баба мужа моје свастичке умрла је, па сам морао да идем на састраницу! „Признаје се радни ученик“. Потписао је шеф тај и тај.

ПЕТАК: Послови су чекали цијеле недеље и скицирао сам шта ћа урадим, а шта да оставим за наредну седницу. По том плаку морао сам чио дан да радим, кад ми дође у посјету делегација радног колектива. Рекоше: двадесет година је од њаког другог Михајла ради у колективу на истом радном мјесту. Тај јубилеј хоћемо да му честитамо са ручним часовником. Треба да спремим пригодан говор.

Разлоги с утихувањем: „Признаје се радни ученик“. Шеф — тај и тај.

М. ПАЈКОВИЋ

НОВИНЕ У „МОНТЕНЕГРОТУРИСТУ“

За праву добротошницу

Мада је зима у пуном јеку, у Хотелско-туристичком предузећу „Монтенегротурист“ влада мобилно стање. Највише посла има у Заједничким службама, где се припрема низ новина како би се наредна сезона дочекала што спремније и елиминисале слабости којих је било ранијих година, једном ријечју — да се бројни донаци и страни гости дочекају са добродошлицом.

Најинтересантнија новост је формирање нове организације удруженог рада — „Монтенегроекспреса“ — која ће представљати модерно замишљену агенцију. Настала је спајањем „Јадрантуриста“ и Сектора за пројају у Заједничким службама.

Било је крајње вријеме да се сложени послови око продаје капацитета организују на савремен начин рекли су нам у Заједничким службама. — Пред новом организацијом удруженог рада налазе се врло обимни послови — истраживање тржишта, уговорање капацитета, праћење доласка гостију, њихов дочек и прихватање на аеродромима, жељезничко и аутобуским станицама, као и организовање излета за хотелске госте.

„Монтенегроекспрес“ ће имати пословнице у Улцињу, Бару, Петровцу, Светом Стефану, Будви и биро у Тивту и Котору. Запошљавање око сто радника који ће настојати да се смјештајни капацитети осталих организација удруженог рада што боље користе и да се гости, који стижу на јужни Јадран, што пријатније осјећају, односно да се сезона продужи на већи број дана.

Недавно формирана Интерна банка располаже у десет наших општина са 44 хотела и више других угоститељских објеката, чији су укупни капацитети преко 12.000 кревета. Осим тога, закупљује се преко сезоне око 40.000 кревета у собама домаће радиности. Треба очекивати да ће се убудуће финансијски послови брже и боље обављати, што ће допринијети да резултати буду још успијешнији.

У току наредне сезоне биће успостављена радио-веза између хотела, пословница, аутобуса и осталих пунккова „Монтенегротуриста“. У току су припреме за увођење компјутерске обраде резервација, што ће допријети да се избегну неспоразуми између хотела и гостију. У току наредних мјесеци водичка служба ће се припремити за велики посао који је очекује, као и пунктови на жељезничким станицама и аеродромима, где се прихвата највећи број гостију.

С. Г.

КУРЗИВОМ

Чији су тротоари и шеталишта?

Питање у наслову поставили смо зато што су тротоари од стога града у правцу Будванског поља постали простори за паркирање аутомобила. Нова „паркиралишта“ заузимају испред ресторана „Сунце“, „Зета филма“, Здравствене станице и на другим мјестима. Власници кола „схватили“ су да су тротоари грађени за њих, а не да пјешаци без бојазни пролазе или шетају. А пјешаци су, бар у току сезоне, већином туристи, па не бисмо смјели да им ускртимо оно на шта имају право. Многи власници кола, судећи по томе како се понашају, и згледа, мисле другачије.

Имамо и конкретнији примјер. У насељу Подкошљун тротоар је у свој својству дужини претворен у паркиралиште! (Ако не вјеријете, прошетајте се до овог насеља и провјерите нашу тврђњу). Сви аутомобили на тротоару носе ознаку КО... па је умјесно поставити питање: ко је пажњивији и дисциплинованији — ми или наши гости? Да ствар буде нејаснија, на тротоар-

ним се паркирају аутобуси и камioni, они други и приватни, опет са ознаком — КО! Сви то видимо, али као да нам не смета ако се између кола и металних ограда провлачијо као кроз иглене уши. Но, ето, то питање се не поставља ни на форумима Мјесне заједнице Будва II која би, ако ништа друго, требала да упозори прекријоце на то да шта служе тротоари.

Примјера има и драстичнијих. Дуж саобраћајнице изграђено је шеталиште које служи да ученици безбедно долазе до школе. Све је урађено како треба и на таквим објектима можемо да будемо поносни. Али, опет, има оних који мисле другачије — сматрају да је дио шеталишта испред њихове куће њихова својина. Аутомобили паркирају уз дуж и попријеко шеталишта, чак „нижу“ по неколико кола једна за другима! Наравно, пјешаци су принуђени да се и у овом случају провлаче између аутомобила и ограде. Погодно им је тешко и непријатно кад морају да то

раде ноћу. Но, власници кола важнији је њихов „стојадин“, „фића“ или „пежо“ — они не воде рачуна о реду у насељима и, што је још чудније, о угледу Будве као туристичког мјеста. А сви они су, по правилу, власници кућа са по пет, осам или десет кревета од којих убрају допунске приходе. Ако ништа друго, то би требало да им буде довољан разлог да и о оваквим „ситница ма“, бар понекад, размишљају.

Питамо још нешто: да ли би органи, задужени за одржавање реда и мира, морали да на ове појаве гледају „кроз прсте“? Сматрамо да не би, јер паркирање на тротоару или шеталишту је прекршај као што је и недозвољено узнемирање на јавном мјесту и у неодговарајућем вријеме. Зато предлажемо да већ сада почне акција чији ћи циљ био да појединци схвате шта је тротоар а шта шеталиште, шта паркинг или гаражас.

Д. Н.

АКТУЕЛНА ТЕМА

Шта нам све недостаје за унапређење туризма

Минула година је карактеристична по рекордним резултатима у туризму. Број посетилаца и ноћења знатно је повећан на свим подручјима. Може се рећи да је будућност туризма у великом степену извјесna и да су чиниоци који на то утичу главном дефинисани. Поменимо неке од њих: стално повећање дохотка, по већем фонду слободног времена, жеља за упознавањем других крајева и народа, индустријализација са свим не активним пољедицама по здравље, најзад модни и забавни разлози. Разлози за интензивнија туристичка кретања сваким даном су све бројнији. Данас на стотине милиона људи путује с једне на другу страну земљине кугле у потрази за одмором, сунцем, бОљом климом и забавом. Туризам све више прераста у активност преко које се задовољавају неопходне човјекове потребе, које се манифестишу у потреби да се заштити његово здравље и да будући рад буде што продуктивнији.

И поред тога што су у туризму Црне Горе 1978. године постигнути значајнији резултати, исказани су се и неки проблеми који би требало да заокупе пажњу свих чинилаца који непосредно и посредно учествују у туристичком привреди. Да би се задовољила стално растућа туристичка потражња, може се истакну проблем недостатака смјештајних капацитета свих категорија. Познато је да се у туризму наше Републике већ годинама скоро ништа не изграђује, што има за последицу релативну стагнацију туристичког промета. Диспропорција пансионских и ванпансионских садржаја такође је врло изражена. Тај проблем је посебно запажен на подручју Црногорског приморја. Давно је прошло вријеме када су туристима били потребни само добри хо-

ПРЕПРОДАЈА СМЈЕШТАЈНИХ КАПАЦИТЕТА

На Црногорском приморју се испољио прошле године још један проблем везан за пререзервацију хотелских капацитета, познат под називом „пребукирање“. Он је присутан већ годинама у туризтичком пословању, и то не само код нас, него и у другим рецентивним земљама, а нарочито је изражен у такозваним бОљим туристичким годинама. Настао је због нерегулисаних пословних односа између путничких агенција и хотелских организација. У уговорима се хотелска организација обавезује да одређени број кревета стави за одређено вријеме на располагање путничкој агенцији, а ова се обавезује да их попуни. Обавеза путничке агенције није чврста, нити она сноси икакве посљедице у случају непопуларног уговорених капацитета. Због тога хотелске организације продају више смјештајних јединица, рачунајући на евентуална откаџивања од стране путничких организација, „Бољих година“, каква је била прошала, агенције продају закупљене кревете, па се тој јавља вишак гостију које је немогуће прихватити и смјестити.

Решење овог проблема треба тражити у компјутеријацији комплетног смјештајног система. Сви хотели имају би периферну компјутерску јединицу, која би била програмирана по смјештајним јединицама и времену, а била би повезана са сбрзним центром екранског кара ктера. Помоћу овог система елиминисао би се проблем пререзервација — не би се могло десити да се једна смјештајна јединица прода два или више пута, уместо само једанпут. Све док се не уради нешто на организовану механографску систему биће проблема око препродаје је капацитета. Искуства других организација у нашој земљи и ван ње најбоље показују оправданост постојања компјутерског система.

У погледу снабдевености може се констатовати да она прошле године није била на

потребном нивоу. Веома често је недостајало поједијних производа, а и асортиман је био доста сиромашан. Трговина се још увијек није пре структурирала да комплетно прати туристичке потребе. Трговинских садржаја морају бити више него сада, асортиман би требало да буде неупоредиво бољи, особље комуникативније и са болим познавањем страних језика, продавнице снабдевеније, а локације би морале бити тамо где је потражња најизраженија.

ДЕФИНИСАТИ ПРОФИЛ ВОДИЧА

Што се тиче спортско-ре креативне анимације, примјери неких организација по казују како је с мало иницијативе могуће задовољити туристичке пројекте. Потребно је имати спортске и остале терене, ангажовати стручне раднике за ту активност, формирати симболични фонд награда за ученике, и задовољство туриста неће изостати. Нарочито нам се замјера да спортско-рекреативна анимација није заступљена у предсезони и посезони. Мишљења смо да је овај вид активности веома значајан за остваривање већег туристичког промета, нарочито ако имамо у виду да туристи желе активан одмор (много га је то и љекарска прегледа у интересу задовољавати у интересу позитивних психо-физичких проблема).

Улога водича у туризму веома је значајна. Није без основа констатација да су они, у ствари, „амбасадори“ у земљи. Од њихове умјешности уважено зависи какву ће представу гости стечи на нашој земљи или одређеном подручју, о друштвено-економском и политичком систему, о животном стандарду. Добар туристички водич морају имати до ста позитивних особина да добро говори страни језик, да своје знање лако преноси на групу коју води, да усмјерава жеље гостију у по зитивном смјеру, да их упознаје са нашим друштвено-економским достигнућима, карактеристикама система, ре волуционарним самоуправним достигнућима. Он треба, даље, да познаје историју са прошлост, као и споменике материјалне и духовне културе.

Иако је било покушаја да се водичка служба побољша, постигнутим резултатима не можемо бити задовољни. Још увијек водичке послове обављају и лица која не испуњавају ни минимум захтјева. Зато се водичкој служби морају посветити већа пажња, у првом реду од стране туристичких организација. Такође би требало ре публичким и општинским прописима дефинисати профил водича.

Др Ратко Вукчевић

РАЗВОЈ ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ

НОВИ ДОМ ЗДРАВЉА

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА СТАНОВНИКА будванске комуне, мада је у посљедње вријеме доста добро организована, још увијек не задовољава потребе нарочито у туристичкој сезони када дуж ривијере, од Куфића до Јаза, борави и до 60.000 гостију. У току једне смјене љекар прими и до 150 пацијената, што је, свакако, превише. Тијесне просторије садашњег Дома здравља и стара опрема највише коче развој здравствене службе, толико важне и потребне савременом човјеку, посебно у туристичком крају.

— Дом здравља у Будви, након реорганизације здравствене мреже, консолидовао се и углавном задовољава потребе грађана и гостију — истиче Миомир Марсенић, помоћник директора Дома здравља.

— Запошљавамо 56 радника, међу којима су десеторица љекари. Постоји стална интернистичка служба, имамо неуропсихијатра, а имаћемо и гинеколога. Ту је и дјечји диспанзер с педијатром (још један љекар специјализира педијатрију), док остали специјалисти долазе из сусједних међицинских центара, Котора

нама. Према ономе што су економски стручњаци и грађевинари раније констатовали, изградња овог објекта требало би да стаје око 30 милиона динара. С обзиром да је то ранија рачуница и да радови још није почели — предстоји израда пројекта и обезбеђивање средства — та цифра ће бити знатно већа — највјероватније ће износити 45 милиона динара. Наравно, у ову суму није урачуната опрема коју највећим дијелом треба купити, а која, бесумње, доста стаје.

Првобитно је било замисљено да се уз просторије за преглед пацијената, лабораторије и друго гради и мањи стационар, али се одустало од те идеје. Биће изграђен довољан простор за рад свих служби и набавиће се савремена опрема, неопходна за рад у смјенама. Очекује се да ће републичка Самоуправна интересна заједница здравства обезбедити 25 милиона динара за овај објекат, док преостаје да се остало дио средстава нађе унутар комуне. Вјероватно да неће изостати акција друштвено-политичких организација и удруженог рада, како би се повољно реализовао овај значајни пројекат.

— Покренули смо и питање интеграције Дома здравља и Рехабилитационо-рекреационог центра у хотелу „Интернационал“ — каже Миомир Марсенић. — Центар посједује савремену опрему вриједну око десет милиона динара која се не користи, а могла би бити итекако коришћена. Мислим да би се послови који се сада обављају у Централном згради Дома здравља, која би омогућила да Будва, која је туристички центар Јужног Јадрана, добије одговарајућу здравствену службу.

Б. С.

и Цетиња, и обављају пре-
гледе.

Највише проблема нам задају просторије — тијесне, неудобне, нефункционалне. Наравно и дотрајала опрема. Због тога смо и одлучили да пријемо изградњу нове зграде Дома здравља, која би омогућила да Будва, која је туристички центар Јужног Јадрана, добије одговарајућу здравствену службу.

Локација за нову зграду Дома здравља је одређена и сада се чине напори да се обезбиједе средства. Зграда ће се градити у простору будванског поља, изнад Јадранске магистрале, и представљаће лијепо и функционално архитектонско здање, у коме ће несметано моћи да се одвијаје рад више служби у смје-

ТРАЖИМ НАМЈЕШТЕНУ СОБУ, КУХИЊУ СА УПОТЕБОМ КУПАТИЛА ДО ПОЧЕТКА СЕЗОНЕ, А ПО ДОГОВОРУ И ДУЖЕ.
ЈАВИТИ СВАКОГ РАДНОГ ДАНА НА ТЕЛЕФОН 41.211.

У Дјечјем вртићу

Радосно дјетињство — љепша будућност

Читамо на улазу: Дјечји вртић „Љубица В. Јовановић-Маше“. Спомљашност скромна и неупадљива. Унутрашњост — пријатна и топла.

Домаћин овог радосног дома, управник Чедо Јелушић, значки и с љубављу прича историју овог васпитног здана пуног веселог дјечјег цвркута, жагора, игре, родитељске његе и љубави. Велика породица, прави пчелињак, са 161 полетарцем и вриједним матицама, чини једну заједницу.

Некад је овде била само лединка. Не много давно запослени родитељи из Будве водили су своју дјецу часним сестрама на чување и васпитање! Но, сада је то прошлост. Садашњост је много већа и веселија и садржајнија.

Разгледамо унутрашњост ове велике кошнице. Много одјаја и кутака — читави лавиринти, богатство. Не можеш без водича да се снађеш. А водич је весела Наташа. Хтјели бисмо да питајмо има ли још овако лепих водича, а управник, као да чита наше мисли, каже: „Овде су сви лијепи, све је лијепо и топло, јер све је за дјецу и у знаку дјетета“. И, заиста, као што је дјечја душа мека као свија, чиста као суза и бистра као планински извор, и све остало што је за дјецу и око дјете треба да је тако. Радне просторије, одјаје за игру и разоноду, ходници, кухиња — све одише чистотом, пажњом и љубављу.

Нема уобичајене вриске и галаме. Тумаче нам тај феномен. Дијете не испуњавају жеље и захтјеве манифестије повећаном нервозом, несташијом и плачем. А како је овде радна атмосфера спроведена кроз добро организовану игру и разоноду, где све жеље — појединачне и колективне — вођене вјештом и њежном руком ва спитачима бивају испуњене, нервоза и плач обично починују кући, кад им се родитељи, касно поподне, врате с послом оптерећени бригама свакидашњице.

Овде брига и тешкоћа, рекло би се, и нема. А има их, али се оне не испољава-

ју, не бар пред дјецом и међу дјецом. Јер да би се створила и одржала оваква атмосфера, није доволно држати чаробни штапић и испричати бајку која дјетету доноси мир и радост. Треба дosta труда и свакодневних одрицања. То нас појака уводи у радни дио који је цијена овако створеној атmosferi пуној радости.

ПРЕЛИСТАВАМО ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА, подбелу књигу испуњену конкретним задаћима и обавезама, разрађеним програмом за сваки дан, за сваку седмицу и за читаву годину. Упознајемо се са структуром и тајном како се не баш лако долази до резултата и радних побједа, како се остварују смјеле залими и приступа новим по духватима.

Основна дјелатност ове радне организације је предшколско васпитање и образовање дјече, обезбеђивање одређених облика социјалне и здравствене заштите у циљу стварања услова за њихов нормалан физички, интелектуални и емоционални разvoj.

Вртић ради под окриљем Самоуправне интересне заједнице социјалне и дјечје заштите. Припојена су му два одјељења у Петровцу. За рад с дјецом у Будви — од пет мјесеци старости па до поласка у школу — постоје нормални услови, а од јељење у Петровцу радије под отежаним и неповољним условима у згради основне школе. Зграда у Будви савремено је опремљена и омогућава нормалан рад за 150 дјече свих узраса, а у Петровцу је могуће организовати рад са педесеторо дјече, и то само од треће године старости.

Дјечје јасле у Будви по-дијељене су у четири групе — према узрасту — и обухватају 57 дјече, а обданиште, које се састоји, такође, из четири групе, броји деве десетогодишњих дјече.

Дјечји вртић у Будви реализује програмске задатке из богате ризнице васпитно-образовног подручја. Набројајемо само неке главније принципе. Циљ физичког и здравственог васпитања је

да формира физички добро развијено, спремно и одважно дијете. Ово се нарочито постиже чешћим боравком на ваздуху и другим облицима рада. Води се много рачуна о правилном развијању и стварању навика хигијене средине у којој дијете живи. Његују се и навike о естетском изгледу и уређењу простора. Упознавању друштвене и природне средине поклања се дужна пажња. Од самопоштовања и радног васпитања, преко упознавања живота установе, породице и шире друштвене заједнице, па до развијања правилних међусобних односа између дјече и одраслих, стварају се предуслови за формирање младе социјалистичке личности. У овом вриједном пчелињаку посвећује се посебна пажња и правилном саобраћајном васпитању.

Од невјеште дјечје ријечи до склапања прве реченице и слободних састава и дијалога брижљиво се његује је здрава и правилна ријеч матерњег језика. Ту су шири поклони, па ликовно и музичко васпитање, све скоро као у „правој“ школи.

Поред интензивне брите у раду с дјецом, веома је развијен рад стручних активи и самоуправних органа. И синдикална подружница је активна. Нема више нервозе, свако зна што му слиједи и шта треба да пружи од себе. А резултати говоре да овај марљиви колектив заиста пружа дosta. Друштвено поље је све више оправдано и потврђује.

Најважнији тренутна преокупација колектива и Самоуправне интересне заједнице социјалне и дјечје заштите, јесте изналажење на чина и могућности проширења дјелатности изградњом нових капацитета и стварањем нормалних услова да се и полетарци Светог Стефана и Петровца нађу у топлом крилу савремених дјечјих вртића.

Свето Радуловић

ПРЕДЛОЗИ И МИШЉЕЊА

Оживјети Игре југа

У јесен 1973. године су се „родиле“ Игре југа. Захваљујући ентузијазму културних посленика и подршци Културног центра и Црногорског народног позоришта, оне су, да се тако изразимо, животариле још две године, а већ 1976. су се — да ли за увијек или пријевремено? — угасиле. Све до њиховог покретања, културно-забавни живот у нашој општини био је без концепције, програма и озбиљног садржаја. Као и у већини приморских градова, програми су били препуштени разним менаџерима, који су пружали слабу забаву за веома скуп новац. Тако је то било све до покретања Игара југа које су имале шему сличну смотрама које се одржавају преко љета у другим мјестима наше земље. Прихваћене и подржане од свих друштвених чинилаца наше општине и Републике, Игре југа нису личиле на Дубровачке јећије игре, Охридско јеће, Врњачке културне свечаности, Сарајевске или Скадарлијске вечери, нити на било који други фестивал, који је садржавао колаж културних манифестација.

Из жеље да се изbjегне све оно што нема истински вриједан садржај, Културни центар је покренуо Игре југа са циљем да оне не буду само будванске, већ да имају међуопштински карактер. У томе се на самом старту успјело — прихватили су их Котор, Тиват и Херцег-Нови. Већ 1974. године, Игре југа се проширују на читаво Црногорско приморје, Цетиње, Даниловград и Никшић. Као и сваки други, и овај фестивал је кубурио с проблемима финансијске природе, па је разумљиво што се без средстава нису могли осмишљавати добри програми.

Игре југа окупљале су најзначајније протагонисте нашег умјетничког живо-

та. Наступали су позоришни ансамбли из Београда, Загреба, Љубљане, Зенице, Титограда и Дубровника, а могли смо гледати представе наших најпознатијих редитеља — Душана Јовановића, Петра Шарчевића и Благоте Ераковића, као и креације Мије Алексића, Миодрага Петровића — Чкаље, Мире Бањац, Љубе Тадића, Владе Поповића, Драгице и Петра Томаса и многих других умјетника. Остварене су ликовне изложбе Пеје Милосављевића, Недељка Гвозденовића, Фила Филиповића, затим великане црногорске и југословенске умјетности Петра Лубарде, Ристе Стијовића и Мила Милуновића, које су плијениле својом актuelношћу и озбиљношћу.

Игре југа починјале су на Дан устанка црногорског народа, 13. јула, а завршавале се половином августа. Сви они који су се укључивали у ову смотру давали су јој безрезервну подршку. Међутим, она је задовољавала потребе свих нас, а о њој су се бринуле само културне институције, чије су касе биле празне или полупразне.

Сматрамо да би Игре југа у новој ревитализацији имале пуно успјеха, јер би доприносиле оживљавању истинских вриједности културе и њених правих садржаја у нашим просторима. О овој идеји ваљало би чути шта мисле основне организације удруженог рада, посебно оне у оквиру ХТП „Монтенегротурист“ — односно да ли су оне потребне многообројним домаћим и страним посетиоцима наше ривијере. Ујверени смо да су оне, бар у јулу и августу, када је она пребукирана, најсушна потреба. Гостима треба обезбједити мозаик културних приредби, сачињен од позоришних представа и музичких нумера, пјесничке ријечи и ликовних програма. Оживјети све то није лако, али ако се сада, на старту 1979. године, мало помучимо, имали бисмо опет Игре југа. О томе би требало повести разговоре у Скупштини Самоуправне интересне заједнице за културу и науку, као и код давалаца и корисника услуга културних програма наше општине, па и Републике.

С. Паповић

ГОСТ РЕДАКЦИЈЕ

Душан Гојковић — прва труба Европе

Један од највећих циста Европе, Душан Гојковић је од 1955. године више ван наше земље него што је код своје куће. Наступао је на великим светским фестивалима и концертима с Куртом Еделхагеном, Мајнардом Фергусоном, Вуди Херманом, Кларком Теријем, Дизи Гилестријем, Фердинандом Павелом и Џимијем Вудом.

Истичући да је био веома узбуђен када је прије двије-три године имао концерт у Титограду, Гојковић је рејао да је својевремено био један од иницијатора да се на Црногорском приморју организује цез фестивал, који би имао интернационални карактер.

— Упоредите југословенски цез са светским цезом — замолили смо Гојковића.

— Не знам да ли је прикладан израз југословенски цез, пошто цез није везан ни за једну земљу, јер он се свуда изводи. То би исто рејао и за класичну музику која, такође, припада читавом свијету. На нешто другачије формулисано питање — шта мислим о цез музике у Југославији? — подсјетио бих да је цез непосредно послије рата био омиљен код омладине, као што је данас забављачка музика. У Југославији постоји велики број љубитеља цеза, али је добар број цезиста отишао у иностранство. Затим је нашао „талас“ забавне музике, а цез се „повукао“. Други разлог је што је цез дошао до такозване „слободне форме“ која више није одговарала укусу широке публике... У нашој земљи има мали број цез музичара — једноставно, финансијски се не исплаћа бавити цезом. Једини музичар који заражује кору хљеба од цеза је Бошко Петровић из Загреба.

У наставку разговора Душан Гојковић је као познате југословенске цезисте по-менуо Бора Раковића, кла-вириста из Београда, Јована Миковића, аскесфонисту из Београда, Бошку Петровића, вибрафонисту из Загреба и Петра Угринија из Љубљане, истичући да се појавио талас млађих музичара који нагињу ка цезу, што даје наду да ће цез у Југославији ускоро да достigne онај ниво ко-

ји је имао прије двадесетак година.

На питање како му се до пада Црногорско приморје, односно овај дио обале на који редовно долази, Гојковић је одговорио:

— Црногорско приморје је за мене најљепше на свијету. Носим га стално у срцу и тако га свуда представљам. Што се тиче цеза, њега на Црногорском приморју није нема. А могућности за његов развој постоје. Како би то било дивно да се током сезоне цез чује од Херцег-Новог до Улциња. Међутим, као да за тај вид културног стваралаштва нема слуха и жеље. А цез је кла-сика у односу на забављачку, шунд или кич, музику, која се обилато сервира у

ПЛЕСНИЧКА РИЈЕЧ
у 5000 ПРИМЈЕРА

Из штампе је ових дана изашла трећа свеска Зборника литерарних радова ученика са тромеђе Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске — из Будве, Тивта, Котора, Херцег-Новог, Дубровника, Требиња, Виље и Цетиња. У њему су објављена седамдесет и два рада основаца и средњошколаца са овог подручја, а Зборник је изашао у рекордном тиражу од 5.000 примјерака.

објектима на Црногорском приморју. Могу и примерјом да покажем да сам заиста био заинтересован да један цез фестивал остварим на Црногорском приморју, али, иако се много о томе писало у југословенској штампи, није се ништа предузело.

— Реците нам, на крају, шта је на Вас утицало да постанете цезиста?

— Право да кажем, не знам. То је, ваљда, било урођено у мени. Колико знам, у породици нико није био музичар. У средњошколским данима дosta сам слушао цез преко радио-таласа и плоча. Одушевљавали су ме Џук Елингтон и Луј Армстронг.

Разговор водио
Станко Паповић

Музеј на ледини

Да ли ће Црна Гора ускоро добити етно-парк, односно музеј под ведрим небом, где би биле приказане културне вриједности једног ширег региона — питање је које су прије извјештаја сног времена поставили културни радници наше Републике.

Оснивању етно-парка и о функцији споменика културе било је ријечи на састанку културних радника који је прије извјештаја времена одржан у Будви. Том приликом истакнуто је да туристи, нарочито инострани, све више хреље у Црну Гору, па је потребно уложити много веће напоре да им се културно благо и богат етнографски материјал учини што доступнијим. Осим у класичне музеје, странце мало где друго водимо, а имамо много тога што им можемо показати у ближој и даљој околини. Колико је етно-парк оригинална идеја најбоље показује примјер Скаизена у Шведској — тај музеј под ведрим небом годишње посјети и до два

милиона лица. По мишљењу посленика на културном пољу идеално место за етно-парк били би Брајићи. Село има пуно стarih објеката, страдало је у многим ратовима, а нарочито у посљедњем, када је спаљено. У њему живи мало становника, па је и то разлог више да се формира етно-парк у коме би до мајим и страним туристима, који бораве дуж Црногорског приморја и посјећују је Цетиње, била представљена народна архитектура

Црне Горе са свим њеним карактеристикама — паштровска кућа, дурмиторски савардак, васојевићка кула. У музеју би радили младићи и дјевојке у народним ношњама. Гостима би се приказали обичаји који су давно нестали или који ишчезавају.

Идеја је добра — неопходно је позвати архитекте, сликаре, географе, историчаре и друге стручњаке да се ангажују, како би она била што боље остварена.

Г. С

Савјет родитеља почeo са радом

Оснивањем Школског центра за средње усмјерено образовање Будва је учинио још један корак у свом друштвеном развоју. Савјет родитеља Школског центра у саставу: Марко Ивановић, Веселин Јовановић, Вељко Медин, Вера Ђурђић, др Божидар Лаушевић, Младен Гаковић, Васка Три Фуновић, Ђуло Ратковић и Предраг Јаблан донио је план и програм рада за ову годину. Чланови Савјета упознати су са организацијом наставе опште-техничког и производног рада, остваривањем производне и феријалне практике ученика, као и с проблемима на врелацији школа — удружењи рад. Према интенцији реформе школства, удружене привреде морала би про-

фесионално и материјално помагати остваривање реформе која је овдје веома снажно закорачила.

Савјет је разматрао и допис збора радника Школског центра у вези уселења и смештаја Општинског архива коме су дођијељене три просторије у школи, након чега је дао подршку да се покреће поступак за смештај Општинског архива у просторије ван Школског центра.

Савјет је мишљења да ученицима треба омогућити коришћење сале за физичко васпитање у Основној школи „Стјепан Митров Љубишић“ бар док и ова школа не добије прикладне просторије.

С. П.

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

ВЕЛИКАНИ УМЈЕТНОСТИ

Моцартов гениј зрачи кроз вјекове

Леополд Моцарт, композитор, виолиниста и капел мајстор на двору салцбуршког надбискупа рано је открио необичан дар свог трогодишњег сина Волфганга Амадеуса Моцарта (1756—1791) чија је способност све више расла и изненађивала околину. Када је будућем генију било свега седам година, његова способност била је тако изразита да је отац одлучио да организује породичну концертну турнеју у Европи.

Најмлађи члан породице Моцарт, Волфганг, постао је главна атракција концертног трија. Одушевљено их поздрављавају у Минхену, Бечу, Прагу, Паризу, Риму, Лондону и другим музичким центрима. „Чудо од дјетета“ плијени својом вјештином и умјетношћу. Десет година трајало је то путовање Леополда Моцарта, његове кћерке Марије-Ане и пет година од ње млађег Волфганга. Уз систематске и непрекидне вјежбе у путујућој трупни Волфганг Амадеус упија му зичка достигнућа Европе. Његово феноменално памћење омогућило му је стицање но-

квинтета, клавирских и виолинских соната, концерата, симфонија, миса и канцата, опера и соло-пјесама. Његова дјела су изванредни садржаји и доживљаји, стилска аутентичност, велика школа и испит. Богатство ње гове стваралачке имагинације инкарнирало се прије све га у богатству унутрашњих формалних елемената стила, у свјежини и оригиналности мелодијског, ритмичког колористичког израза у оквиру општих одредница рококоа и класичног стила.

Последње Моцартово дјело је „Реквијем“, које је по ручи неки „тајanstveni посјетилац у црном“ (кога је Моцарт називао Усудом, те „Реквијем“ пише за свој погреб...) није стигао да заврши, већ је то учинио његов ученик Зисмајер.

НЕ ЗНА СЕ МОЦАРТОВ ГРОБ

Моцарт је имао срећно детињство све док салцбуршки надбискуп није својим дозволама и забранама почео да се мијеша у умјетников живот. Тада је Моцарт отпутовао у Беч, где је покушао да живи од својих концерата, композиција и инсталација као што ће касније живјети Лудвиг ван Бетовен. Неизвесност, материјална несигурност и непрекидна борба за живот отежавали су услове за рад и стварање. Познато је да су музичари Моцартовог времена добијали различита запосљења на дворовима племића и црквених великодостојника (Јозеф, Хајдн, на пример), био је једно вријеме собар код свог „заштитника“, те су у потпуности зависили од својих господара.

ЦИЈЕНА РУКОПИСА

На једној аукцији про-дат је Моцартов рукопис „Антретер — серенада“ за 25.000 марака, а писмо у коме Моцарт дословно каже да је то најглујље писмо које је у животу написао плаћено је 64.000 марака.

на сваком кораку, разноврсне споменике: школе, улице, тргове, фестивале, хотеле, кафане, које носе Моцартово име. Само се његов гроб не зна.

Писмо херојима

ПИШЕМ ВАМ, јачима од челика, олује и грома, који сте јуришали на бункере и оклопне возове. Желим да вам се захвалим за јутра мирна и плава, за сумраке што долазе на крилима мјесечине. Гледам вас како поносно идете на челу колоне, промрзле, уморне и — храбре. Иако вам се сан на вјеђе спушта, не застајете ни тренутка, већ непрекидно крчијте пут ка слободи. Нико као ви не зна да воли људе, птице, цвијеће и земљу. Ви сте своје љубави према мајци, брату, сестри, мужу и жени преточили у велику љубав према слободи.

Док сједим у топлој соби, пред очима ми се ређају знани и незнани ликови. Пожелим да заједно с њима запалим ватру да би они загријали прсте промрзле од студени, да ставим на раме пушку и да корачам поносно најдражком земљом на свјету. Од њих сам научила да волим земљу — као да су ми они, док сам још била мала, дошапнули: „Више од свега на свјету воли ову земљу!“

Да се воли земља учи се с првим осмијехом мајке, првим кораком, првом прочитаном страницом историје, у школи и кроз читав живот.

Као што сте се ви у рату борили без узмака, ми ћемо радићи самопреторно у миру. Учићемо данонишно — то је наш дуг вама. А, ако кад буде треба да брамимо наш мир који сте нам даровали, и то ћемо умјети, јер ће пред нашим очима непрекидно лебдјети слика хероја.

Драгана КУЉАЧА

Кад бих могао

Кад бих могао, ја бих сва ратна борилишта пре-творио у плодне њиве и најљепше паркове свјета. Сиромашнима бих подарио богатства, за дјецу изградио школе и домове с најнеопходнијим училима и свим што је у њима потребно. Одјенуо бих малишане у најљепша одјела, а свим људима обезбиједио добар и срећан живот. Наравно, све су то само жеље, али нико не постварише — многе од њих треба да у дјела пре-творе својим радом дјеца и људи.

Миленко Милачић

МОЈ ГРАД

БУДВА јЕ ЗА МЕНЕ најљепши град на обали мора. Обасјана је сунцем и привлачи љепотом. Ујутри, кад се сунце диже са врха планине, она је обавијена маглом и изгледа као да се буди, као да се све креће. Дрвеће отреса златне капљице росе са грана. Сунце се огледа у мору. При крају дана, кад сунце дирне море, Будва изгледа као град из бајке. Свуда око мора, а на западу се види сунце које ће уронити у њ. И тако сунце заплива, зарони и нестане у морској дубини. Тада се и Будва утопи у свој чаробни сан.

Снежана Браџановић, Ш²

Зоран Бељаш: Гроздови

ПАРТИЗАНИ

Партизани су морали рушити мостове и пруге да би се одбрали од фашистичке куге.

Многи су партизани постали хероји. Хероји — то су борци чији који су се смрти борили.

Фашисти су шуме палили и ломили младе гране, јер шуме су шtitile наше партизане.

Тито је — партизане водио, са јуначким срцем се родио.

Илија МИРОВИЋ

МОЈ ГРАД

МИЛИ ГРАДЕ МОЈ У ТЕВИ ЖИВИМ ЈА СУНЦЕ НАД ТОВОМ ВЕСЕЛО СЈА СЛОБОДНО ЖИВЕ ЉУДИ И МЕЂУ ЊИМ ЈА.

Марија ВУЋИЋ

МОЈЕ СЕЛО

ПАХУЉИЦЕ СЕ ВИЈЕЛЕ ДЈЕЦА ИМ СЕ РАДУЈУ И РАДОСНА СЕ ВЕСЕЛЕ НАПРАВИШЕ СНЕШКА СМЕЈУ МУ СЕ ОД СРЦА И ОН СЕ ЊИМА СМЈЕШКА

Марија ВУЋИЋ

НАР

НА ГРАНИ ВИСИ НАР ИЗГЛЕДА ВРЛО СТАР. „ЕВО ДОЛАЗИ ЗИМА, А МОЈИХ ДАНА ВРЛО МАЛО ИМА: ПАШТВУ У СНИЈЕГ ХЛАДНИ И БИЈЕЛИ“ — ТАКО НАМ ОН ВЕЛИ.

ОДЛЕДНОМ НЕШТО ПУЧЕ ПАДЕ НАР СТАРИ И ПОЧЕ ДА СЕ КОТРЉА ПО СУВОЈ ТРАВИ.

Лазар НЕШИЋ

НЕОБИЧНИ БРОЈЕВИ (И РЕЗУЛТАТИ)

$$\begin{aligned} 0 \cdot 9 + 1 &= 1 \\ 1 \cdot 9 + 2 &= 11 \\ 12 \cdot 9 + 3 &= 111 \\ 123 \cdot 9 + 4 &= 1111 \\ 1234 \cdot 9 + 5 &= 11111 \\ 12345 \cdot 9 + 6 &= 111111 \\ 123456 \cdot 9 + 7 &= 1111111 \\ 1234567 \cdot 9 + 8 &= 11111111 \\ 12345678 \cdot 9 + 9 &= 111111111 \\ 123456789 \cdot 9 + 10 &= 1111111111 \end{aligned}$$

КАКО ТРАВА РАСТЕ

Док спаваш и уживаши у сну свом, трава раздрагано плеши у врту твом.

А у зору, кад нови дан сване плесачице мале, веселе и раздрагане, улујкане вјетром, снивају свој сан читав дан

И спава трава уз свирку вјетра блага и расте тихо мека, миризна, драга.

Зар никад ниси слушао како расте трава? Зар ниси знао да је то музика чудесна и права?

Послушај како трава расте — у њој се скривају ласте. Послушај чудесне звуке и помилуј љене меке руке.

Силvana ПЕТРОВИЋ

ИЗ ПРОШЛОСТИ
НАШЕГ КРАЈА

БЕЧИЋИ

Христифор Жефаровић: Св. Стеван Штиљановић

Најстру данашњих Бечића, прије него што се, у средњем вијеку, населило истоимено паштровско племе, живјели су, пре ма предању Јаудије (Јевреји) који су се, највјероватније због неродних година, одселили у Италију. Зна се да су на том подручју у XV вијеку, у данашњем Витов-Долу, живјели Штиљановићи, досељеници из Црмнице, који су добили име по владарима штитоноши, и Десисалићи. Први су дали посљедњег паштровског кнеза Стевана Штиљановића, који је, ка-

жу, био зет Црнојевића и пашеног Стевана Бранковића. Посљедњи потомак ове породице — звао се, такође, Стеван — умро је 1941. године.

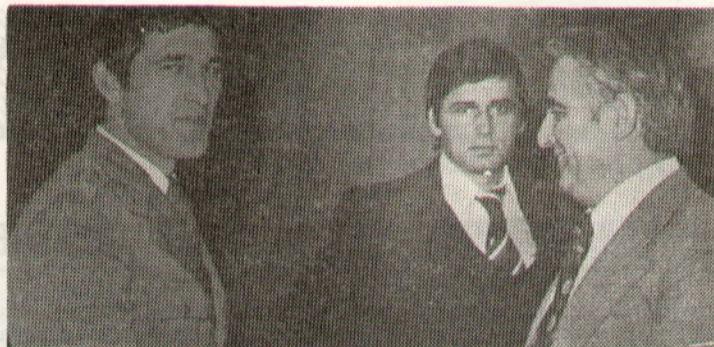
И породица Десисалић била је властелинска — она се помиње и у Босни, а у Паштровићима јој је могао дати посјед Стеван Вукчић који је, према Јиричеку, 1442. године заузео Бар и један дио Паштровића, а затим је држao од опсади и Будву.

Према др Јовану Вукмановићу, једно од 12 паштровских племена, Бечићи, су се,

након досељавања из Зете, прво настанили у горњем дијелу Бечићке ријеке, испод Бечовог крша, затим у Доловима, одакле су се спустили у данашње станице. Ту су, каже предање, подигли стварну кућу у којој су се родила три брата — Лука, Стијепо и Драго — по којима су се назвали братственички огранци: Лукшићи, Стијеповићи и Драговићи.

Данас у племену живе четири братства — Бечићи, Чучићи (којих у Сједињеним Америчким Државама и Австралијом има више него у матици племена), Грачуни и Клапавице. Племену Бечићим припадало је, такође, изузетно братство Мушун, које је до другог свјетског рата живјело у Рустову, а води поријекло од сточара који су у овом засеку Челобрда имали своје насеље.

Поред посљедњег српског деспота Стевана Штиљановића, из племена Бечићи потичу Марин Бечић, рођен у Складру 1468. године, професор Падованског универзитета, и католички бискуп Антун Бечић, који је сматрао да је у роду са Стеваном Штиљановићем.

Бранко Бојковић предаје награду

Награда у праве руке

Један од најљепших и најсвечанијих тренутака новогодишњег славља био је, свакако, онај када је Бранко Бојковић, у име радника ООУР „Словенска Плајка“, предао на пиклон телевизору најбољем милиционеру у протеклој години.

Овогодишњи добитник овог заиста великог признања је Сава Кљајевић, који већ седам година обавља педантно и достојанствено часно, изузетно тешко и деликатно занимање милиционара. У његовој стабилној личности уобличене су и срећно спојене све стручне и хуманистичке врлине у мјери коју захтијева деликатност његовог позива који у друштву социјалистичких самоуправних односа има посебно изражену људску димензију.

Сава је увијек спреман да стручно, одговорно и успјешно обави сваки повјерени радни задатак, због чега ужива велико повјерење не само у свом колективу, већ и од свих радних људи и грађана наше општине. Он је један од оних милиционера који и у најтежим ситуацијама знају да заведу ред и смрре распљене страсти, чувајући сопствено достојанство и ауторитет припадника милиције и не повређујући личност оних који не морају бити узрочници ни кривци у насталим тучама и другим ремећењима мира и спокојства грађана.

Он никада ни у најтежим ситуацијама не „губи главу“, никад га не напусте нерви, не наступа брезоплет и неодговорно, већ мирно и савјесно, па у његовим поступцима долази до пуног изражaja брзина акције и сигурност у дјелovanju, какву његови претпостављени. Друштвенији је и врло активан у раду основне организације СК, синдикалне организације и органа самоуправљања, па је сасвим јасно због чега се у анкети која је спроведена међу свим радницима Одјељења унутрашњих послова нашао убедљivo на првом мјесту.

Б. К.

Кутак за разоноду

ТАЈНА

Аристотел је рекао Александру Македонском да своје тајне никад не открива двојици. — Јер — наставио је филозоф — ако тајна буде откријена, нећеш моћи да утврдиш ко је то учинио. Ако казниш обојицу, увриједићеш онога који је знао да чува тајну. Ако опростиш обојици, увриједићеш невинога — њему није била потребна твоја милост.

СПРИЈЕЧАВА МНОГА
ГОРЧЕЊА

Александру Македонском дароване су једном приликом величанствене кристалне посуде. Оне су му се допале, али он је наредио да их поразбијају! Кад су га упитали зашто се наједном тако разјарио, Александар је одговорио:

— Знам да ће те посуде временом поразбијати моје слуге. Када би год разбили неку од њих, ја бих се разбијесио и огорчио. Зар није боље сад, једним јединим огорчењем, спријечити многа у будућности?

КАЗАЛИ СУ

ЛАЖОВА КОЈИ ГОВОРИ ИСТИНУ

КАРЕЛ ЧЕПЕК: Борбу је створила природа, мржњу је измислио човјек.

*

ЖАН КОКТО: Пјесник је лажов који увијек говори истину.

*

ФРИДРИХ ХЕБЕЛ: У пјесницима сања човјечанство.

*

БРАНКО МИЉКОВИЋ: Пјесник је одувијек био онај који у другима лијечи болест од које сам умире.

*

ИЉФ — ПЕТРОВ: Ако читалац не познаје писаца, за то је крив писац, а не читалац.

*

СТАНИСЛАВ ЈИРЖИ ЛЕЦ: Хтио сам свијету рећи само једну ријеч. Како ми то није пошло за руком, постао сам књижевник.

АНЕГДОТЕ

БИЛО ЈЕ ЛАКШЕ

Продавац се обраћа власнику трговачке радње и учитељу га моли за повишицу.

— Кад сам био у вашим годинама — одврати овај — с платом коју сам примао у овој истој радњи издржавао сам читању породицу, а не само се бе, као ви данас.

— Можда — одговори продавац — али ви заборављавате да у то доба још није било регистар каса.

БОЛЕСНИК

У ординацију једног психијатра улази пациент и још крај врата пада на колена.

— Докторе, молим вас, спасите ме.

— А на шта се жалите?

— Патим од маније гоњења.

— Када сте примијетили прве симптоме?

— Чим сам побјегао из затвора.